

Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών

Πάμελα Μίνη¹, Γρηγόρης Χρυσοστομίδης²

Λέξεις-κλειδιά: Δικτύωση, Βιβλιοθήκες, Συνεργασία, Καλοκαιρινή Εκστρατεία, Δίκτυα βιβλιοθηκών

Περίληψη

Το 2015 η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος ανέλαβε το Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών (ΔΕΒ), με σκοπό να στηρίξει τις προσπάθειες των Ακαδημαϊκών, Ερευνητικών, Δημοσίων, Δημοτικών και Σχολικών βιβλιοθηκών της χώρας, ώστε να αναπτύξουν και να εξελίξουν τις υπηρεσίες που προσφέρουν στο κοινό τους. Σκοπός είναι το δίκτυο αυτό να αποτελέσει μια βάση κι ένα μέσο ενημέρωσης, διάχυσης πληροφοριών, γνώσεων κι επαγγελματικής επικοινωνίας μεταξύ των μελών του καθώς και η ανάδειξη των βιβλιοθηκών σε κυψέλες δημιουργικότητας για μικρούς και μεγάλους. Οι δράσεις του ΔΕΒ στοχεύουν στην ανάπτυξη του κοινού στις βιβλιοθήκες ξεκινώντας από τις μικρές ηλικίες με σκοπό να δημιουργηθεί μια νέα γενιά αναγνωστών στην επικράτεια. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα που προτείνονται εστιάζουν στην ανάδειξη του βιβλίου μέσα από συγκεκριμένες θεματικές. Μέσα από τις δράσεις τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να αντιληφθούν με βιωματικό τρόπο τη βιβλιοθήκη ως έναν χώρο που προσφέρει αμέτρητες ευκαιρίες εκπαίδευσης και δημιουργίας. Στο έργο αυτό η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος στέκεται αρωγός, επισκέπτεται τους φυσικούς χώρους κάθε βιβλιοθήκης-μέλους του ΔΕΒ, αφουγκράζεται τις ανάγκες, τους προβληματισμούς και ανατροφοδοτείται με ιδέες για τη βελτίωση των υπηρεσιών της.

1. Εισαγωγή - Ταυτότητα του έργου

Το 2015 η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (ΕΒΕ) παρέλαβε το δίκτυο βιβλιοθηκών που ξεκίνησε με πρωτοβουλία και χρηματοδότηση του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ) η Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία (ΑΜΚΕ) Future Library.

Στο πλαίσιο της μετάβασης της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος στις νέες της εγκαταστάσεις στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ), το έργο εντάχθηκε στη Δράση 4, που είχε ως αντικείμενο την Ανάπτυξη Κοινού. Το δίκτυο αυτό το παρέλαβε η ΕΒΕ και το 2016 δημιουργήθηκε το Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών (ΔΕΒ).

2. Ιστορική αναδρομή

Το 2011 η ΑΜΚΕ Future Library, με αποκλειστικό δωρητή το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, δημιούργησε ένα δίκτυο βιβλιοθηκών απ' όλη τη χώρα με σκοπό να ενισχύσει στη συνείδηση του κόσμου τη σπουδαιότητα των βιβλιοθηκών ως κέντρων μάθησης, χώρων δημιουργικότητας και

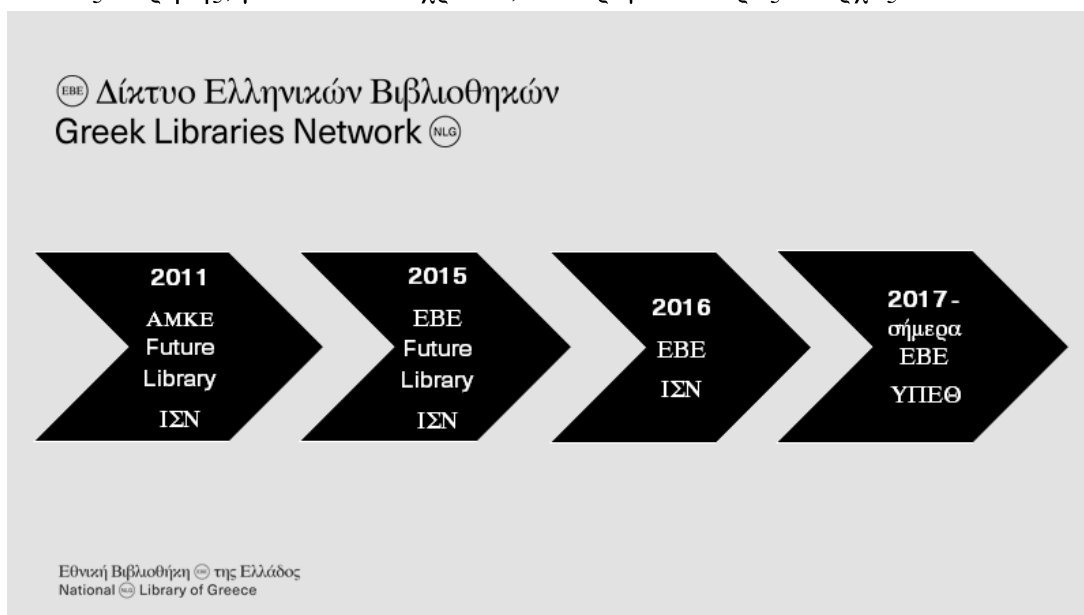
¹ Εκπαιδευτικός, Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, pamela.m@nlg.gr, (+30) 213 0999 995, (+30) 697 3322 087

² Βιβλιοθηκονόμος, Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, hristostomidis@nlg.gr, (+30) 213 0999 808, (+30) 693 2281 436

διάδρασης³. Μία από τις δράσεις της ήταν και η Καλοκαιρινή Εκστρατεία για την προώθηση της Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας με θέμα “Διαδρομές με πυξίδα τη Βιβλιοθήκη” το καλοκαίρι του 2012. Το πρώτο έτος υλοποίησης των δράσεων της Καλοκαιρινής Εκστρατείας σε 87 Δημόσιες και Δημοτικές βιβλιοθήκες σ’ όλη την Ελλάδα, τράβηξε το ενδιαφέρον του κοινού που τις επισκέφθηκαν περισσότερα από 20.000 άτομα, ενήλικες και παιδιά. Οι δράσεις συνεχίστηκαν υπό την καθοδήγηση του Future Library μέχρι το 2014.

Το 2015, τη σκυτάλη παρέλαβε η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος αναλαμβάνοντας το ρόλο συντονιστή και εκπαιδευτή. Το Future Library και το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, που χρηματοδοτούσε τις δράσεις, συνεργάστηκαν με την ΕΒΕ την πρώτη χρονιά και η Καλοκαιρινή Εκστρατεία Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας προετοιμάστηκε και υλοποιήθηκε.

Το 2016, η Καλοκαιρινή Εκστρατεία (ΚΕ) ξεκίνησε με τη διοργάνωση ενός τριήμερου σεμιναρίου στην Αθήνα, όπου οι υπάλληλοι των βιβλιοθηκών απ’ όλη την Ελλάδα, συμμετείχαν σε διαδραστικά εργαστήρια και ομάδες εργασίας, με σκοπό την κατάρτισή τους, ώστε να μπορέσουν να ανταποκριθούν και να μεταδώσουν τους ρυθμούς, την ατμόσφαιρα, τις απαιτήσεις αλλά και τις προκλήσεις της Καλοκαιρινής Εκστρατείας στην πόλη τους. Στο πλαίσιο της ανάπτυξης του έργου, δημιουργήθηκε η ιστοσελίδα του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών (<https://network.nlg.gr/>), στην οποία πραγματοποιήθηκε γεωτοποθέτηση των βιβλιοθηκών μελών του ΔΕΒ σε κοινό χάρτη, μέσα από μία διαδικτυακή διαδικασία υποβολής αίτησης και ανάρτησης των δεδομένων τους. Αποκλειστικός δωρητής, για τελευταία χρονιά, το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

Εικόνα 1. Ιστορική αναδρομή - Δημιουργία ΔΕΒ

Από το 2017, η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος σχεδιάζει, οργανώνει και συντονίζει τις δράσεις του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών χρηματοδοτούμενο από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα αυξήθηκαν καθώς εκτός από την Καλοκαιρινή

³ <https://www.futurelibrary.gr>

Εκστρατεία, καθώς, πλέον, υλοποιούνται δράσεις για τον εορτασμό των Χριστουγέννων, της Παγκόσμιας Ημέρας Βιβλίου και μια σειρά μηνιαίων θεματικών εργαστηρίων από τον Ιανουάριο του 2018.

Η ιστοσελίδα του ΔΕΒ αναπτύσσεται, σταδιακά, σε πλατφόρμα εκπαίδευσης και επικοινωνίας, δίνοντας τη δυνατότητα σε κάθε βιβλιοθήκη - μέλος του ΔΕΒ να ενημερώνεται, να επικοινωνεί και να συμμετέχει σε έργα μέσα από τις ειδικές φόρμες. Η πλατφόρμα, επίσης, φιλοξενεί και τις εκπαιδευτικές/ενημερωτικές συναντήσεις των υπαλλήλων των βιβλιοθηκών του ΔΕΒ, που προβάλλονται σε απευθείας αναμετάδοση και βίντεο, χωρίς πια να απαιτείται η φυσική τους παρουσία. Με τον τρόπο αυτό, το Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών ακολουθεί την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος στη μετάβαση της σε μια νέα εποχή.

3. Σκοπός και στόχοι του έργου

Σκοπός του ΔΕΒ είναι να στηρίξει τις προσπάθειες των Ακαδημαϊκών, Ερευνητικών, Δημοσίων, Δημοτικών και Σχολικών βιβλιοθηκών της χώρας, ώστε να αναπτύξουν και να εξελίξουν τις υπηρεσίες που προσφέρουν στο κοινό τους. Στον οργανωτικό τομέα, η ΕΒΕ σκοπεύει να προσφέρει βιβλιοθηκονομική υποστήριξη με τη δημιουργία κοινών καταλόγων και να προασπίσει τις πολιτικές, οικονομικές και κοινωνικές θέσεις τους, ώστε οι βιβλιοθήκες ολόκληρης της χώρας να βρεθούν στο επίκεντρο κάθε κοινότητας.

Κύριο στόχος, είναι το δίκτυο να αποτελέσει μια βάση κι ένα μέσο ενημέρωσης, διάχυσης πληροφοριών, γνώσεων και επαγγελματικής επικοινωνίας μεταξύ των μελών του. Στο επίκεντρο είναι, πάντα, η ανάδειξη των βιβλιοθηκών σε κυψέλες δημιουργικότητας για μικρούς και μεγάλους. Η ύπαρξη αυτού του δικτύου δίνει τη δυνατότητα σε κάθε βιβλιοθήκη - μέλος να πολλαπλασιάζονται οι χρήστες της, αφού οι χρήστες κάθε βιβλιοθήκης αποτελούν μέλη ολόκληρου του δικτύου. Μελλοντικά, στόχος του ΔΕΒ είναι να συνδεθούν οι βιβλιοθήκες-μέλη με τις υπηρεσίες του Συλλογικού Καταλόγου και του Ηλεκτρονικού Αναγνωστηρίου της ΕΒΕ.

Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, ως σημείο αναφοράς στο χώρο των βιβλιοθηκών, φιλοδοξεί να αναλάβει την ευθύνη της οργάνωσης των επιμορφωτικών προγραμμάτων για τους υπαλλήλους των μελών του, να σχεδιάζει, να οργανώνει και να πραγματοποιεί πανελλήνιες και διεθνείς δράσεις όπως εκστρατείες ή συνέδρια.

4. Δράση του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών και αποτελέσματα

Το ΔΕΒ δημιουργήθηκε για να προσφέρει υποστήριξη σε κάθε βιβλιοθήκη που δρα σε τοπικό επίπεδο και να εξελίξει τον ρόλο της από τον παραδοσιακό σε έναν πιο σύγχρονο, ακολουθώντας τη μετάβαση της Εθνικής Βιβλιοθήκης σε ένα ψηφιακό περιβάλλον. Οι κοινές δράσεις και η αξιοποίηση κοινών υπηρεσιών και εργαλείων σε πανελλαδικό επίπεδο δημιουργούν την προσδοκία για την εξέλιξη των βιβλιοθηκών και την ανάδειξή τους σε κέντρα πληροφόρησης και γνώσης με στόχο την αύξηση των επισκεπτών/ χρηστών τους. Με την προσέγγιση του δικτύου, οι χρήστες μιας βιβλιοθήκης - μέλους του ΔΕΒ, αποκτούν πρόσβαση και στις υπόλοιπες βιβλιοθήκες.

Το Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών αποτελείται, πλέον, από 220 βιβλιοθήκες, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται οι Δημόσιες, Δημοτικές και Ιδιωτικές βιβλιοθήκες από όλη την Ελλάδα, βιβλιοθήκες ιδιωτικών Εκπαιδευτηρίων, καθώς και μία βιβλιοθήκη της Κύπρου. Σταδιακά, το ΔΕΒ επεκτείνεται και σε υπόλοιπες βιβλιοθήκες της Κύπρου ενώ στόχος του είναι να συμπεριληφθούν σε αυτό Ακαδημαϊκές και Ερευνητικές βιβλιοθήκες.

Από το 2015 μέχρι σήμερα, ο συντονιστής του ΔΕΒ έχει επισκεφθεί 150 βιβλιοθήκες, με στόχο τη δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης, την καταγραφή των αναγκών τους καθώς και ιδεών για νέες δυνατότητες συνεργασίας. Αποτελέσματα των επισκέψεων αυτών ήταν η ενδυνάμωση των σχέσεων μεταξύ Βιβλιοθηκών και φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης, η στελέχωση τους με ανθρώπινο δυναμικό και η υλικοτεχνική υποστήριξή τους.

Η ανάπτυξη του κοινού εξελίσσεται σταδιακά, ξεκινώντας από μικρές ηλικίες με τη δημιουργία κουλτούρας της χρήσης της βιβλιοθήκης, μέσω των εκπαιδευτικών προγραμμάτων και εργαστηρίων που διαμορφώνονται βάσει καινοτόμων παιδαγωγικών μεθόδων προσέγγισης. Η Καλοκαιρινή Εκστρατεία για τέσσερα συνεχή έτη (2015-2018), τα επετειακά προγράμματα Εργαστήριο Ευχών, Σημεία ανάγνωσης, Μια χριστουγεννιάτικη ιστορία, Ήρωες, ελάτε να γνωριστούμε! και το νέο πρόγραμμα “Στη Βιβλιοθήκη κάθε μήνα έχουμε.. θέμα!” (Ιαν. 2018 - Μάι. 2019) είχαν μεγάλη απήχηση σε παιδιά ηλικίας 4 έως 14 ετών. Η Καλοκαιρινή Εκστρατεία Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας αποτελεί πλέον θεσμό για τις βιβλιοθήκες του ΔΕΒ και έχει προταθεί δύο φορές για τη διεκδίκηση του διεθνούς βραβείου «Astrid Lindgren Memorial Award⁴» (ALMA), το μεγαλύτερο βραβείο παγκοσμίως για την παιδική και νεανική λογοτεχνία.

Η έννοια της δικτύωσης όμως, παρουσιάζεται και στον τρόπο επικοινωνίας, ενημέρωσης και εκπαίδευσης των υπαλλήλων των βιβλιοθηκών του ΔΕΒ. Συναντήσεις που προβάλλονται διαδικτυακά, ηλεκτρονικές φόρμες συμμετοχής και αξιολόγησης, φόρουμ επικοινωνίας είναι ενδεικτικά κάποια από τα βήματα της μετάβασης στη ψηφιακή εποχή.

5. Εκπαιδευτικά προγράμματα

5.1 Καλοκαιρινή Εκστρατεία Προώθησης της Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας

5.1.1 Εδώ δεν είναι Βιβλιοθήκη (2015).

Το 2015, η ΕΒΕ συνδιοργάνωσε την Καλοκαιρινή Εκστρατεία για την προώθηση της Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας με την ΑΜΚΕ Future Library. Το θέμα της ήταν “Εδώ δεν είναι Βιβλιοθήκη...” και σε αυτή πήραν μέρος 110 Δημοτικές και Δημόσιες βιβλιοθήκες φιλοξενώντας 1.966 εκδηλώσεις με 44.251 συμμετοχές παιδιών. Σύμφωνα με τα στατιστικά αποτελέσματα από τα ερωτηματολόγια της αξιολόγησης με την ολοκλήρωση του προγράμματος, 20.080 παιδιά δανείστηκαν τουλάχιστον ένα βιβλίο, ενώ συνολικά τα παιδιά της ΚΕ 2015 δανείστηκαν 41.718 βιβλία. Τον Νοέμβριο, πραγματοποιήθηκε απολογιστικό συνέδριο, με στόχο την ανακοίνωση στατιστικών αποτελεσμάτων και το διαμοιρασμό εμπειριών από το πρόγραμμα.

⁴ <http://www.alma.se/en/>

5.1.2 Γίνε εξερευνητής του κόσμου (2016)

Η Καλοκαιρινή Εκστρατεία 2016 διοργανώθηκε από την ΕΒΕ, με αποκλειστική χρηματοδότηση από το Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, ακολουθώντας τη διαδικασία σχεδιασμού των προηγούμενων ετών, χωρίς όμως πλέον τη συνδρομή του Future Library. Πραγματοποιήθηκε τριήμερο επιμορφωτικό σεμινάριο με τη συμμετοχή των Βιβλιοθηκονόμων σε 7 διαφορετικά διαδραστικά εργαστήρια και ομάδες εργασίας.

Το θέμα της ΚΕ2018 ήταν «Γίνε εξερευνητής του κόσμου». Κάθε μέρα όλες οι βιβλιοθήκες είχαν μια συγκεκριμένη αποστολή, η οποία υλοποιούνταν και παρουσιάζονταν με διαφορετικό τρόπο. Για πρώτη φορά οι βιβλιοθήκες είχαν τη δυνατότητα ταυτόχρονης υλοποίησης δράσεων, σε πανελλαδική εμβέλεια, ενώ παράλληλα οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να ακολουθήσουν την ΚΕ στους καλοκαιρινούς τους προορισμούς. Κατά τη διάρκεια του προγράμματος, συμμετείχαν 62.313 παιδιά σε 3.195 δημιουργικά εργαστήρια που υλοποιήθηκαν σε 146 βιβλιοθήκες του ΔΕΒ, 20 εκ των οποίων συμμετείχαν για πρώτη φορά. Οι δανεισμοί των παιδικών βιβλίων ξεπέρασαν κάθε προσδοκία, φτάνοντας τους 117.217, ενώ 30.698 παιδιά δανείστηκαν βιβλία έστω και μια φορά. Για το καινοτόμο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της ΚΕ2016, η ΕΒΕ επιλέχθηκε ως υποψήφια για την διεκδίκηση του διεθνούς βραβείου «Astrid Lindgren Memorial Award» (ALMA 2017), το μεγαλύτερο βραβείο παγκοσμίως που αφορά στην παιδική και νεανική λογοτεχνία⁵.

5.1.3 Περιπέτειες από σημείο σε σημείο (2017)

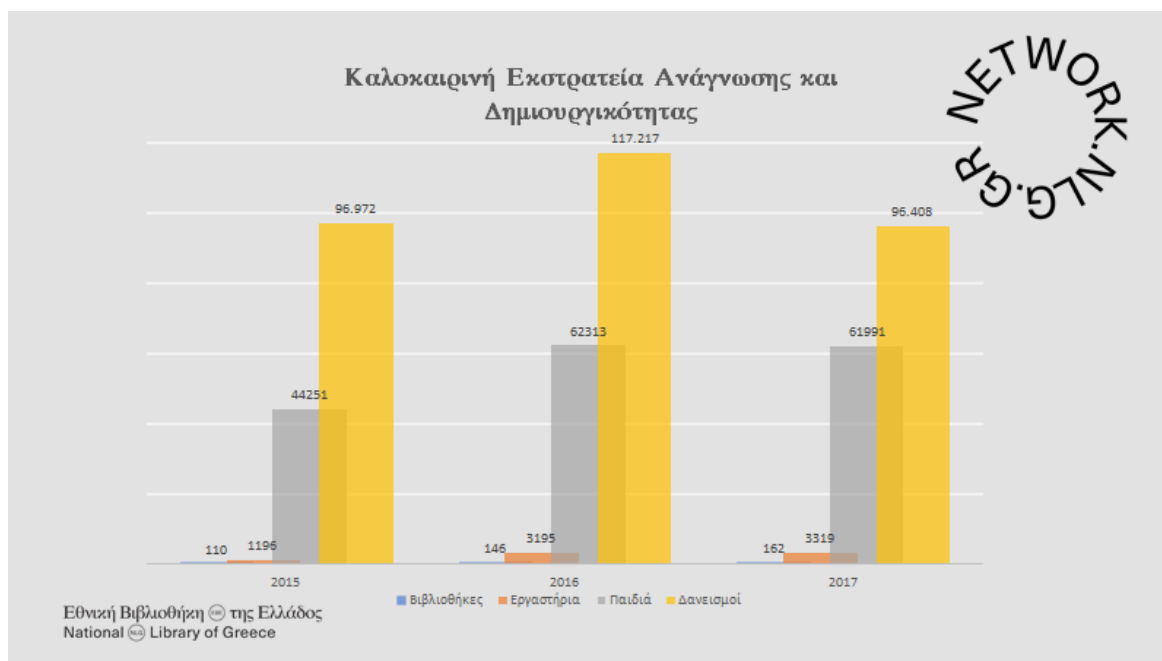
Το θέμα της Καλοκαιρινής Εκστρατείας Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας για το 2017, “Περιπέτειες από σημείο σε σημείο”, βασίστηκε στην μετεγκατάσταση της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος, η οποία το 2017 διένυε μία απόσταση τόσο γεωγραφική όσο και συμβολική, από ένα σημείο σε ένα άλλο, από το εμβληματικό Βαλλιάνειο στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Για τρεις μήνες περίπου, 162 βιβλιοθήκες σε όλη την Ελλάδα, ένωσαν τις δυνάμεις τους και προσέφεραν 3.319 δημιουργικά εργαστήρια που τα παρακολούθησαν 61.991 παιδιά. Το 39,52% των παιδιών, έμειναν ενθουσιασμένα από τις δράσεις, ενώ οι δανεισμοί των παιδικών βιβλίων έφτασαν τις 96.408. Η καινοτομία στο πρόγραμμα αυτό προήλθε από την επικοινωνία των υπεύθυνων από τις βιβλιοθήκες του ΔΕΒ, όπου προτάθηκε να γραφεί μια ιστορία που στόχο θα είχε την διατοπική επικοινωνία, την από κοινού παραγωγή πρωτότυπου περιεχομένου αλλά και τη βιωματική συμμετοχή των παιδιών σε ένα πανελλήνιο δίκτυο που προάγει την ανάγνωση και τη δημιουργικότητα στην πράξη. Έτσι, με αφετηρία τέσσερις βιβλιοθήκες και τέσσερις φωτογραφίες, ξεκίνησε η συγγραφή τεσσάρων διαφορετικών ιστοριών. Οι ιστορίες ταξίδεψαν σε 49 βιβλιοθήκες του ΔΕΒ σε όλη την Ελλάδα όπου τα παιδιά δημιούργησαν τις “ιστορίες από Βιβλιοθήκη σε Βιβλιοθήκη”. Το έργο τους παρουσιάστηκε σε έναν διαδραστικό χάρτη στην ιστοσελίδα του ΔΕΒ⁶. Με τη λήξη του προγράμματος της ΚΕ2017, η ΕΒΕ επιλέχθηκε ως υποψήφια, για δεύτερη χρονιά, για την διεκδίκηση του διεθνούς βραβείου «Astrid Lindgren Memorial Award» (ALMA 2018).

⁵ <https://network.nlg.gr/diethnis-diakrisi-gia-vravio-alma/>

⁶ <https://network.nlg.gr/istories-apo-vivliothiki-se-vivliothiki/>

5.1.4 Αγαπημένα Δεδομένα: παρατηρώ και μετρώ τον κόσμο

Το θέμα της Καλοκαιρινής Εκστρατείας Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας 2018, στην οποία συμμετείχαν 148 μέλη του ΔΕΒ, είχε ως επίκεντρο τα “Αγαπημένα Δεδομένα”. Από τις 20 Ιουνίου έως τις 7 Σεπτεμβρίου, τα παιδιά κλήθηκαν να παρατηρήσουν, να καταγράψουν, να κατανοήσουν και να αφηγηθούν δεδομένα μέσα από 46 διαφορετικά εργαστήρια, προσαρμοσμένα σύμφωνα με καινοτόμες μεθοδολογικές προσεγγίσεις της παιδαγωγικής.

Εικόνα 2. Συγκριτικό γράφημα στατιστικών αποτελεσμάτων ΚΕ 2015 – 2018

5.2 Στη Βιβλιοθήκη κάθε μήνα έχουμε... θέμα!

Τον Ιανουάριο του 2018, η Εθνική Βιβλιοθήκη ξεκίνησε, πιλοτικά, ένα πρόγραμμα για το ΔΕΒ δίνοντας το αντίστοιχο υποστηρικτικό υλικό σε κάθε συμμετέχουσα βιβλιοθήκη, έτσι ώστε να μπορεί να οργανώνει τέσσερα εργαστήρια κάθε μήνα για παιδιά ή σχολικές τάξεις γύρω από ένα κοινό θέμα. Στόχος του προγράμματος ήταν να αναδειχθούν οι βιβλιοθήκες και τα παιδικά τους τμήματα σε κέντρα άτυπης εκπαίδευσης, όπου η γνώση προσεγγίζεται μέσα από τον πειραματισμό, τη βιωματική εμπειρία και τα πολλά βιβλία. Το πρόγραμμα έληξε τον Μάιο του 2018 με επιτυχία και επανήλθε με νέες θεματικές ενότητες, τον Οκτώβριο του 2018.

5.3 Επετειακά προγράμματα

5.3.1 Εργαστήριο Ευχών (Χριστούγεννα, 2016)

Τον Δεκέμβριο του 2016, 70 βιβλιοθήκες μέλη του ΔΕΒ, συμμετείχαν σε ένα εργαστήριο δημιουργίας ευχών, αξιοποιώντας υλικό και οδηγίες που έστειλε η Εθνική Βιβλιοθήκη. Το εργαστήριο βασίστηκε σε αποσπάσματα βιβλίων που τα παιδιά μετέτρεψαν σε μια ευχή για το νέο έτος. Οι ευχές των παιδιών στάλθηκαν στην ΕΒΕ και στόλισαν το νέο της σπίτι στο ΚΠΙΣΝ. Στο εργαστήριο συμμετείχαν διαδικτυακά και ενήλικες, γράφοντας τις δικές τους ευχές και τα αγαπημένα τους

αποσπάσματα από χριστουγεννιάτικες ιστορίες, αξιοποιώντας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης⁷.

5.3.2 Σημεία ανάγνωσης (Παγκόσμια Ημέρα Βιβλίου, 2017)

Το πρόγραμμα που υλοποιήθηκε με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Βιβλίου 2017, οργανώθηκε γύρω από έξι ενότητες οι οποίες αντιπροσωπεύουν τις όψεις της ανάγνωσης ως εμπειρία και ως περιεχόμενο, αναδεικνύοντας τί, πού, πώς, πότε και γιατί διαβάζουμε. Απευθυνόταν σε διαφορετικές ηλικίες με κείμενα διαφορετικής δυσκολίας, παροτρύνοντας μικρούς και μεγάλους να απαντήσουν σε συγκεκριμένες ερωτήσεις με ένα κείμενο, μια ζωγραφιά, μια φωτογραφία ή ένα βίντεο⁸.

5.3.3 Χριστούγεννα στη Βιβλιοθήκη (Χριστούγεννα, 2017)

Για τα Χριστούγεννα του 2017, τα παιδιά που συμμετείχαν στο εργαστήριο δημιούργησαν μια εικονογραφημένη ιστορία με τίτλο «Χριστούγεννα στη βιβλιοθήκη» και πρωταγωνιστές χαρακτήρες των Χριστουγέννων. Οι ιστορίες δημιουργήθηκαν αποκλειστικά με σύμβολα και εικόνες και καταγράφηκαν σε ένα ειδικά διαμορφωμένο τετράδιο. Τα τετράδια με τις ιστορίες στάλθηκαν στην ΕΒΕ και τοποθετήθηκαν στα ράφια του Δανειστικού της Τμήματος στο ΚΠΙΣΝ, δημιουργώντας μια έκθεση που επέτρεπε σε κάθε επισκέπτη να δει και να αφηγηθεί με τον δικό του τρόπο κάθε εικονογραφημένη χριστουγεννιάτικη ιστορία⁹.

5.3.4 Ήρωες, ελάτε να γνωριστούμε! (Παγκόσμια Ημέρα Βιβλίου, 2018)

Με αφορμή τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Βιβλίου για το 2018, η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος πρότεινε στα μέλη του ΔΕΒ να γνωρίσουν τους ήρωες της παγκόσμιας παιδικής λογοτεχνίας και τη χώρας προέλευσης τους μέσα από το πρόγραμμα «Ήρωες, ελάτε να γνωριστούμε!». Κάθε βιβλιοθήκη που συμμετείχε στη δράση, επέλεξε έναν ήρωα ή μία ηρωίδα από μία λίστα με 150 χαρακτήρες που προέρχονται από 50 διαφορετικές χώρες του κόσμου. Τα παιδιά συγκέντρωσαν στοιχεία για τον ήρωα ή την ηρωίδα που υιοθέτησε η Βιβλιοθήκη της περιοχής τους, δημιούργησαν το προφίλ και ένα ομοίωμα του που τους συντρόφευε στις υπόλοιπες δράσεις της βιβλιοθήκης¹⁰.

6. Επικοινωνία και Δικτύωση

Το 2016, δημιουργήθηκε η ιστοσελίδα του Δικτύου Ελληνικών Βιβλιοθηκών (<https://network.nlg.gr/>), με γεωτοποθέτηση των βιβλιοθηκών μελών του ΔΕΒ σε κοινό χάρτη (βλ. εικόνα 3), μέσα από αίτηση εγγραφής που πραγματοποίησαν. Ο ιστότοπος δίνει τη δυνατότητα στους επισκέπτες να συνδέονται με το προφίλ κάθε Βιβλιοθήκης, να ενημερώνονται για τις δράσεις των βιβλιοθηκών σε κοινό

⁷ <https://network.nlg.gr/ergastirio-efchon/>

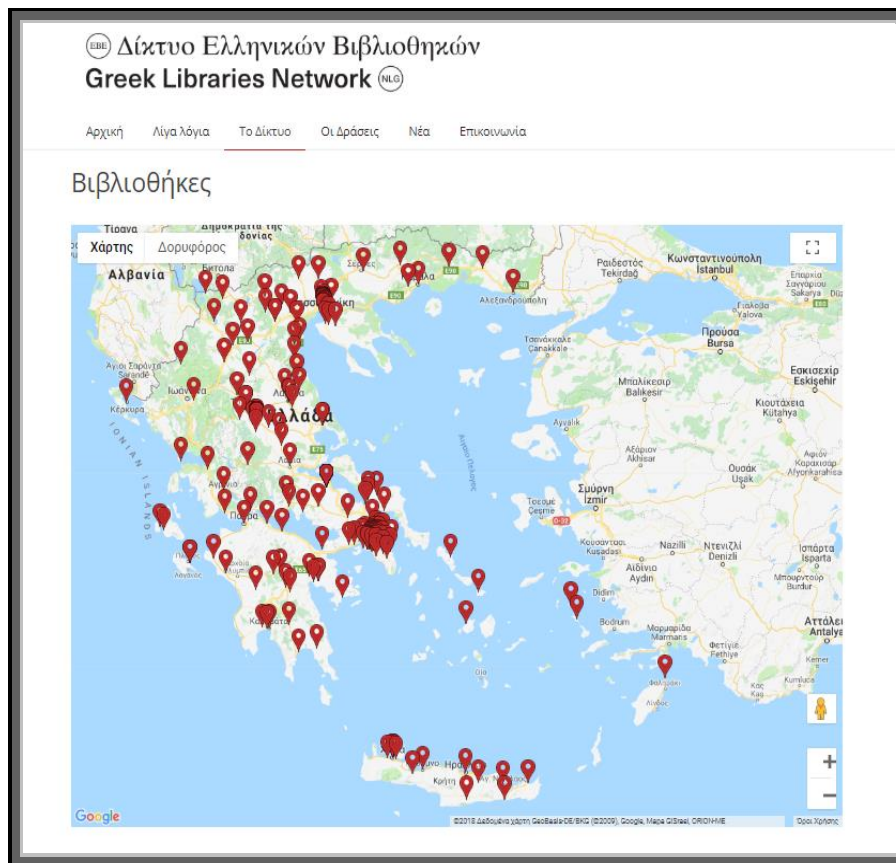
⁸ <https://network.nlg.gr/pare-meros-sta-simia-anagnosis/>

⁹ <https://network.nlg.gr/christougenna-sti-vivliothiki/>

¹⁰ <https://network.nlg.gr/150-iroes-vivlion-apo-olo-ton-kosmo-prosgeionontai-stis-vivliothikes-tis-choras/>

ημερολόγιο και να παρακολουθούν τα νέα προγράμματα που υλοποιούνται στην περιοχή τους αλλά και σε ολόκληρο το ΔΕΒ.

Από το 2017, η ιστοσελίδα ξεκίνησε, σταδιακά, να αναπτύσσεται σε πλατφόρμα εκπαίδευσης, ενημέρωσης και επικοινωνίας. Οι ενημερωτικές συναντήσεις της ΕΒΕ με τα μέλη του ΔΕΒ πραγματοποιούνται, πλέον, σε απευθείας αναμετάδοση (Live streaming), σε συζήτηση σε πραγματικό χρόνο (live chat) ακόμα και με ζωντανή σύνδεση με τον χώρο των βιβλιοθηκών μέσω skype. Οι ενότητες σχετικά με τη χρήση νέων τεχνολογιών και την διαχείριση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, συμπεριλαμβάνονται σταθερά στην εκπαίδευση των υπαλλήλων των βιβλιοθηκών, που πραγματοποιείται διαδικτυακά κάθε έτος.

Εικόνα 3. Ιστοσελίδα network.nlgr.gr - Γεωτοποθέτηση Βιβλιοθηκών ΔΕΒ

Επιπλέον, στην πλατφόρμα δημιουργήθηκε περιοχή χρήστη όπου η κάθε βιβλιοθήκη αποκτά πρόσβαση στο σύστημα και μπορεί να διαχειρίζεται το προφίλ της, να συμμετέχει σε έργα μέσα από ειδικές φόρμες, να δηλώνει τα εργαστήρια που επιθυμεί ανά ημερομηνία και να έχει πρόσβαση στο φόρουμ επικοινωνίας. Με την ανακοίνωση κάθε έργου, οποιαδήποτε βιβλιοθήκη-μέλος, έχει τη δυνατότητα να δηλώνει συμμετοχή στο έργο που επιθυμεί. Κάθε έργο περιλαμβάνει:

- Το πρόγραμμα δράσεων και την αντίστοιχη φόρμα συμμετοχής στις δράσεις, προσβάσιμη μόνο από τις βιβλιοθήκες που έχουν δηλώσει συμμετοχή
- Αρχεία και υλικό για την υλοποίηση των δράσεων με σύνδεσμο στο google drive
- Φόρμα αξιολόγησης δράσεων, που πρέπει να συμπληρώνουν οι βιβλιοθήκες μετά από κάθε δράση
- Ενότητα στο φόρουμ, όπου μόνο οι συμμετέχουσες βιβλιοθήκες στο έργο έχουν πρόσβαση

Μέχρι σήμερα, 220 βιβλιοθήκες έχουν τοποθετηθεί στον κοινό χάρτη κι έχουν το ξεχωριστό τους προφίλ στην ιστοσελίδα. Έχουν προβληθεί 10.537 εκδηλώσεις σε 40.187 επισκέψεις στην ιστοσελίδα, από τις οποίες 7.270 εκδηλώσεις έχουν καταχωρηθεί στην πλατφόρμα από τις ίδιες τις βιβλιοθήκες. Η επικοινωνία των υπαλλήλων των βιβλιοθηκών είναι εμφανής από τις αναρτήσεις στο ζωντανό φόρουμ που αγγίζουν τις 260 σε 36 διαφορετικές θεματικές ενότητες.

7. Δύναμη του ΔΕΒ - Συμπεράσματα

Το δίκτυο βιβλιοθηκών που παρέλαβε η ΕΒΕ αριθμούσε 110 βιβλιοθήκες, Δημόσιες και Δημοτικές. Μέσα σε τέσσερα χρόνια, ο αριθμός τους διπλασιάστηκε και σε αυτές προστέθηκαν βιβλιοθήκες ιδιωτικής πρωτοβουλίας και ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων. Διπλασιάστηκαν όμως και οι ανάγκες. Οι προκλήσεις αυτές οδήγησαν σε αλλαγές και νέες εφαρμογές.

Από το 2017, η χρηματοδότηση του ΔΕΒ εντάχθηκε στον κρατικό προϋπολογισμό. Το τριήμερο σεμινάριο αντικαταστάθηκε από μια διαδικτυακή συνάντηση ενημερωτικού και επιμορφωτικού χαρακτήρα, που οι υπάλληλοι μπορούν να παρακολουθήσουν σε απευθείας αναμετάδοση (Live streaming) μέσω της ιστοσελίδας του ΔΕΒ και να στείλουν τις ερωτήσεις τους στο ειδικά διαμορφωμένο live chat ή να το παρακολουθήσουν σε ύστερο χρόνο μαγνητοσκοπημένα.

Η ιδέα, σταδιακά, εξελίχθηκε και οδήγησε στη μετατροπή της ιστοσελίδας network.nlg.gr σε πλατφόρμα την οποία η ομάδα συντονισμού της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος μπορεί να αξιοποιήσει ως πλατφόρμα σύγχρονης εκπαίδευσης. Στην πλατφόρμα εντάχθηκε και το φόρουμ επικοινωνίας, το οποίο αντικατέστησε το Basecamp. Από την επικοινωνία τους σε αυτά τα μέσα αναγεννούνται νέες ιδέες, αναδεικνύονται τα κοινά εκπαιδευτικά προγράμματα και ενισχύονται με επισκέψεις παιδιών και ενηλίκων όλες οι βιβλιοθήκες.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό ότι τα παιδιά από άκρη σε άκρη της χώρας, μέσα από την ΚΕ και τα υπόλοιπα εκπαιδευτικά προγράμματα, γνώρισαν τις βιβλιοθήκες της περιοχής τους κι έμαθαν πως το διάβασμα μπορεί να είναι διασκεδαστικό και ευχάριστο κι όχι καταναγκαστικό και υποχρεωτικό. Η ανταπόκριση ήταν μεγάλη και γεννήθηκε η ανάγκη δημιουργίας ενός νέου προγράμματος που να καλύπτει τη συμμετοχή των βιβλιοθηκών και σε άλλες χρονικές περιόδους εκτός από το καλοκαίρι. Μέσα από όλα αυτά, φαίνονται τα οφέλη και η δύναμη του να ανήκεις σε ένα κοινό δίκτυο, με κύριο μέλημα τη σύνδεση, τη συνεργασία, τη συμμετοχή, την οργάνωση, την καθοδήγηση, την εκπαίδευση, τη γνώση.

8. Επόμενα βήματα

Μελλοντικοί στόχοι της ΕΒΕ για την αξιοποίηση και ενδυνάμωση του ΔΕΒ, είναι:

- η σταδιακή ένταξη των μελών του ΔΕΒ στον Συλλογικό Κατάλογο
- η σύνδεση, προώθηση και αξιοποίηση του Ηλεκτρονικού Αναγνωστήριου της ΕΒΕ από τους χρήστες των βιβλιοθηκών του ΔΕΒ
- η εκπαίδευση των μελών του ΔΕΒ για αξιοποίηση των ηλεκτρονικών πηγών που διαθέτει η ΕΒΕ
- η υποδομή ανταλλαγής πολλαπλών αντιτύπων από τις βιβλιοθήκες μέλη ΔΕΒ

- η οργάνωση επιμορφωτικών εκπαιδεύσεων, σεμιναρίων, συνεδρίων και εκστρατειών πανελλαδικού χαρακτήρα
- η δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων για όλες τις ηλικίες
- η καθοδήγηση στη δημιουργία ψηφιακών συλλογών και η φιλοξενία τους στην πλατφόρμα της ΕΒΕ

Η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, σκοπεύει να προσφέρει καθοδήγηση και υποστήριξη στις Βιβλιοθήκες του ΔΕΒ, μέσα από ενημέρωση και εκπαίδευση των υπαλλήλων τους, σε νέες υπηρεσίες και εργαλεία με στόχο την εξάπλωση και την προώθηση της πληροφόρησης, της γνώσης και της φιλιαναγνωσίας, σε πανελλαδική εμβέλεια.

Πηγές

- 🔗 Δίκτυο Ελληνικών Βιβλιοθηκών: <https://network.nlg.gr/>
- 🔗 Future Library: <https://www.futurelibrary.gr>
- 🔗 ALMA: <http://www.alma.se/en/>

Παράρτημα

Συντελεστές έργων	
Γρηγόρης Χρυσοστομίδης, Συντονιστής	Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος
Πάμελα Μίνη, Συντονίστρια	Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος
Ευδοξία Στεφανή	Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος
Άννα Καντούρου	Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος
Άννα Κανέλλου	Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος
Μαρία Μπριάνα	Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος
Πηνελόπη Μπαρμπετάκη	Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος
Άρης Παϊζάνος – Μαυράκης, Οπτικοακουστική Καταγραφή/ Σκηνοθεσία/ Μοντάζ	Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (ΚΠΙΣΝ)
Ειρήνη Βοκοτοπούλου, υπεύθυνη σχεδιασμού εκπαιδευτικών προγραμμάτων	εξωτερική συνεργάτις
Στεφανία Ξυδιά, Διαχειρίστρια Δράσεων 3 (Δανειστικό Τμήμα ΕΒΕ) και 4 (Ανάπτυξη κοινού) στο πλαίσιο του «Προγράμματος Υλοποίησης Μετεγκατάστασης της ΕΒΕ στο ΚΠΙΣΝ, 2015-2018»	Φίλοι και Υποστηρικτές ΚΠΙΣΝ
Sociality ΚΟΙΝΣΕΠ, ανάπτυξη ιστοσελίδας	εξωτερικοί συνεργάτες

Δημήτρης Παπάζογλου, υπεύθυνος σχεδιασμού οπτικής ταυτότητας ΕΒΕ	εξωτερικός συνεργάτης
OPUS Communication, Εφαρμογές Επικοινωνίας	εξωτερικοί συνεργάτες
XYZ εταιρία, Οπτικοακουστική Καταγραφή	εξωτερικοί συνεργάτες
Νατάσσα Σκαφίδα, Οπτικοακουστική Καταγραφή	εξωτερική συνεργάτις
Ευαγγελία Αναγνώστου, αξιολόγηση ερωτηματολογίων	εξωτερική συνεργάτις
Στέλλα Χατζοπούλου, Διοικητική υποστήριξη	Future Library
Δανάη Ανεζάκη, Διοικητική υποστήριξη	Future Library